

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Etyka słowa I (Konwersatorium), PG_00133618						
Kierunek studiów	Filologia polska (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2024/2025				
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć specjalnościowych				
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni				
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski				
Semestr studiów	2	Liczba punktów ECTS	2.0				
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie				
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Teorii Literatury i Krytyki Artystycznej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Anna Filipowicz					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	prof. dr hab. Izabela Kęпка					
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	15.0	0.0	0.0	0.0	0.0	15
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
	Dodatkowe informacje: <ul style="list-style-type: none"> • Dyskusja • Analiza zdarzeń krytycznych (przypadków) • Praca w grupach 						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM		
	Liczba godzin pracy studenta	15	11.0	24.0	50		
Cel przedmiotu	Przedmiot jest poświęcony podstawowym zagadnieniom etyki w pracy rzecznika prasowego. Celem zajęć będzie przygotowanie studenta do świadomego i odpowiedzialnego diagnozowania zjawisk kulturowych, politycznych i społecznych oraz do rozwiązywania problemów etycznych, jakie wiążą się ze współpracą z mediami.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FPMU2_U02] Posiada językowe oraz literackie kompetencje wystarczające do przygotowania specjalistycznych prac pisemnych oraz wystąpień w języku polskim o różnej formie, celu, objętości i stylu, z wykorzystaniem właściwych dla przedmiotu badań metodologii oraz źródeł i nowych zaawansowanych technologii.	K_U02 - student posiada językowe oraz literackie kompetencje wystarczające do przygotowania specjalistycznych prac pisemnych oraz wystąpień w języku polskim o różnej formie, celu, objętości i stylu, z wykorzystaniem właściwych dla przedmiotu badań metodologii oraz źródeł i nowych zaawansowanych technologii	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_U05] Posiada pogłębione umiejętności badawcze z zakresu językoznawstwa, obejmujące analizę różnorodnych tekstów, uogólnienie wyników badań, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów.	K_U05 - posiada pogłębione umiejętności badawcze z zakresu językoznawstwa, obejmujące analizę różnorodnych tekstów, uogólnienie wyników badań, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentację wyników, pozwalające na oryginalne rozwiązywanie złożonych problemów	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_U06] Rozwija własną kompetencję językową i dba o poziom polszczyzny współpracowników.	K_U06 - student rozwija własną kompetencję językową i dba o poziom polszczyzny współpracowników	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_K06] Świadomie pełni i rozwija własne kompetencje zawodowe w zakresie literaturoznawstwa oraz językoznawstwa, stając się gotowym do zmieniającej się rzeczywistości.	K_K06 - student świadomie pełni i rozwija własne kompetencje zawodowe w zakresie literaturoznawstwa oraz językoznawstwa, stając się gotowym do zmieniającej się rzeczywistości	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_U08] Posiada pogłębione umiejętności literackie, językoznawcze oraz kompetencję językową umożliwiającą podjęcie pracy związanej z wybraną specjalnością.	K_U08 - student posiada pogłębione umiejętności literackie, językoznawcze oraz kompetencję językową umożliwiającą podjęcie pracy związanej z wybraną specjalnością	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_W09] Zna mechanizmy ekonomiczne, prawne i gospodarcze ujawniające się w polszczyźnie w języku, wpływające na rozwój różnych form przedsiębiorczości, zgodne z zasadami etyki.	K_W09 - student zna realia współczesnego świata i rozumie działające w nim mechanizmy ekonomiczne, prawne i gospodarcze oraz ich wpływ na najnowszą polszczyznę	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_K02] W sposób odpowiedzialny wykorzystuje wiedzę językoznawczą przy podejmowaniu różnorodnych zadań i projektów zgodnie z regułami, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy.	K_K02 - student jest gotowy, by weryfikować przyswajane treści językoznawczych oraz doceniać wartość posiadanej wiedzy w rozwiązywaniu różnorodnych problemów	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_W07] Zna, rozumie i stosuje zaawansowane metody analizy językoznawczej w swoich badaniach.	K_W07 - student zna, rozumie i stosuje zaawansowane metody analizy językoznawczej w swoich badaniach	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[FPMU2_W10] Ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę literaturoznawczą oraz językoznawczą z zakresu wybranej specjalności.	K_W10 - student ma uporządkowaną i pogłębioną wiedzę literaturoznawczą oraz językoznawczą z zakresu wybranej specjalności media i pr	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport
Treści przedmiotu	Główne zagadnienia: socjotechnika i jej mechanizmy (perswazja, sugestia, manipulacja), dyskurs propagandy (historia i współczesność), mowa nienawiści (sfery funkcjonowania, ukryte i jawne sfery przemocy werbalnej, środki agresji słownej), wartościowanie i językowa kreacja rzeczywistości jako strategię służące kształtowaniu języka propagandy, rytualizacja języka, zabiegi semantyczne i morfologiczne w języku propagandy. strategię przemocy symbolicznej od wykluczania do dehumanizacji (piętno, mechanizm kozła ofiarnego, maszyna antropologiczna), Konflikt a przemoc widzenia (dyskurs nadzoru, dyskurs konfliktu, przemoc patrzenia a przyjemność oglądania, psychologia widzenia), dylematy poprawności politycznej, dyskursy przeciw przemocy.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	brak		

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	czynny udział w ćwiczeniach audytoryjnych, systematyczne przygotowanie w formie ustnej zagadnień wskazanych przez prowadzącego	40.0%	40.0%
	wykonanie pracy zaliczeniowej z zakresu zagadnień wskazanych przez prowadzącego	60.0%	60.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	
		<p>Socjotechnika i jej mechanizmy (perswazja, sugestia, manipulacja)</p> <ul style="list-style-type: none"> • J. Bartmiński, Cóż to jest prawda? Kryzys wiarygodności słowa we współczesnym dyskursie publicznym, w: Bariery i pomosty w komunikacji językowej Polaków, red. J. Bartmiński i U. Majer-Baranowska, Lublin 2005. • J. Bralczyk, J., Język na sprzedaż, Warszawa 1998. • R. Cialdini, Wywieranie wpływu na ludzi. Teorie i praktyka, Gdańsk 1995. • M. Głowiński, Nowomowa po polsku, Warszawa 1990. • J. Jarzębski, Na rynku wartości, Wrocław 2009. • I. Kamińska-Szmaj, Propaganda, perswazja, manipulacja próba uporządkowania pojęć, [w:] Manipulacja w języku, red. P. Krzyżanowski, P. Nowak, Lublin 2004. • Puzyńska J., Anusiewicz J. (red), Język a Kultura, t. III, Wartości w języku i tekście, Wrocław 1991. • M. Rusinek, A. Załazińska, Retoryka podręczna, czyli jak wnikliwie słuchać i przekonująco mówić, Kraków 2007. • A. Schopenhauer, Erystyka, czyli sztuka prowadzenia sporów, Warszawa 1987. • B. Sobczak, Informowanie (nie)etyczne. O etyce dziennikarskiej i manipulacji w mediach, w: Retoryka i etyka, red. B. Sobczak, H. Zgórkowa, Poznań 2009. <p>Dyskursy propagandy</p> <ul style="list-style-type: none"> • S. Barańczak, Słowo - perswazja - kultura masowa, Twórczość, 1975, nr 7. • J. Bralczyk, O języku polskiej propagandy politycznej lat siedemdziesiątych, Warszawa 2001. • M. Głowiński, Nowomowa po polsku, Warszawa 1990. • M. Głowiński, Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe, Kraków 2009. • V. Klemperer, LTI. Notatnik filologa, Kraków 1983. • P. Znyk, Propaganda - współczesne oblicza, Łódź 2011. <p>Mowa nienawiści (sfery funkcjonowania, ukryte i jawne sfery przemocy werbalnej, środki agresji słownej)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bartmiński J., Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnolingwistyczne, Lublin 2009. • Bilewicz M., Wiśniewski M., Kofta M., Polski sondaż uprzedzeń, Warszawa 2009. • Butler J., Walczące słowa. Mowa nienawiści i polityka performatywu, tłum. A. Ostolski, Warszawa 2010. • Cegiela A., Czym jest mowa nienawiści?, Poradnik Językowy 2014, z. 1 s. 7-17. • Kochan M., Przyklejanie etykietek, czyli o negatywnym określaniu przeciwnika, Język a Kultura 1994, t. 11, s. 85-89. • Kowalski S., Tulli M., Zamiast procesu. Raport o mowie nienawiści, Warszawa 2003. • Głowiński M., Retoryka nienawiści, [w:] tegoż, Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe, Kraków 2009. • Peisert M., Formy i funkcje agresji werbalnej. Próba typologii, Wrocław 2004. • Bauer Z., Polskie fora internetowe. Przykład mowy nienawiści czy mowy agresji? [w:] Komunikowanie (się) w mediach elektronicznych. Język, edukacja, semiotyka, red. M. Filiciak, G. Ptaszek, Warszawa 2009. • Strategie przemocy symbolicznej od wykluczania do dehumanizacji (piętno, mechanizm kozła ofiarnego, maszyna antropologiczna) • G. Agamben, Otwarte (fragmenty), przeł. P. Mościcki, Krytyka Polityczna 2008, nr 15. • P. Bourdieu, Przemoc symboliczna, [w:] P. Sztompka, Socjologia lektury, Warszawa 2009. • E. Goffman, Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości, tłum. A. Dzierżyńska, J. Tokarska-Bakir, Gdańsk 2005. • E. Goffman, Analiza ramowa: esej z organizacji doświadczenia, tłum. S. Burdziej, Kraków 2013. • R. Girard, Sacrum i przemoc, Poznań 1993. <p>Konflikt a przemoc widzenia (dyskurs nadzoru, dyskurs konfliktu, przemoc patrzenia a przyjemność oglądania, psychologia widzenia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • B. Bolechów, Terroryzm. Aktorzy, statyści, widownie, Warszawa 2009. • M. Baudrillard, Przejrzystość zła, przeł. S. Królak, Warszawa 2009. • M. Foucault, Panoptyzm, w: Nadzorować i karać, 1993. • M. L. Grochowska, Wojna, czyli pora na widowisko, Dialog 2003, nr 9. • L. Kolankiewicz, Notatki po spektaklu. Wojna w Zatoce, Dialog 1991, nr 7.

- L. Mulvey, Przyjemność wzrokowa a kino narracyjne, w: Panorama współczesnej myśli filmowej, red. A. Helman, Kraków 1992.
- S. Sontag, O fotografii, przeł. S. Magala, Kraków 2009.

Dylematy poprawności politycznej

- A. Cegiela, Słowa niebezpieczne i niepożądane w przestrzeni społecznej. Etyka a poprawność polityczna, Poradnik językowy 2013, z. 10.
- J. Hartman, Krytyka poprawności (Arystokracja ducha a poprawność polityczna), Przegląd Publiczny 2003, nr 60.
- M. Moskalewicz, Murzynek Bambo czarny, wesoly Próba postkolonialnej interpretacji tekstu, Teksty Drugie, 2005, nr 1-2.
- A. Szahaj, E pluribus unum? Dylematy wielokulturowości i politycznej poprawności, Kraków 2004 lub A. Szahaj, Poprawność polityczna i jej praktyki, Przegląd Polityczny 2003, nr 60.

Dyskursy przeciw przemocy

- A. Cegiela, Słowa i ludzie. Wprowadzenie do etyki słowa, Warszawa 2014.
- Dobro w mediach, red. A. Baczyński, M. Drożdż, Tarnów 2012.
- G.Ch. Spivak, Czy podporządkowani Inni mogą przemówić?, tłum. E. Majewska, Krytyka Polityczna 2011.

Socjotechnika i jej mechanizmy (perswazja, sugestia, manipulacja)

- J. Bartmiński, Cóż to jest prawda? Kryzys wiarygodności słowa we współczesnym dyskursie publicznym, w: Bariery i pomosty w komunikacji językowej Polaków, red. J. Bartmiński i U. Majer-Baranowska, Lublin 2005.
- J. Bralczyk, J., Język na sprzedaż, Warszawa 1998.
- R. Cialdini, Wywieranie wpływu na ludzi. Teorie i praktyka, Gdańsk 1995.
- M. Głowiński, Nowomowa po polsku, Warszawa 1990.
- J. Jarzębski, Na rynku wartości, Wrocław 2009.
- I. Kamińska-Szmaj, Propaganda, perswazja, manipulacja próba uporządkowania pojęć, [w:] Manipulacja w języku, red. P. Krzyżanowski, P. Nowak, Lublin 2004.
- Puzyńska J., Anusiewicz J. (red), Język a Kultura, t. III, Wartości w języku i tekście, Wrocław 1991.
- M. Rusinek, A. Załazińska, Retoryka podręczna, czyli jak wnikliwie słuchać i przekonująco mówić, Kraków 2007.
- A. Schopenhauer, Erystyka, czyli sztuka prowadzenia sporów, Warszawa 1987.
- B. Sobczak, Informowanie (nie)etyczne. O etyce dziennikarskiej i manipulacji w mediach, w: Retoryka i etyka, red. B. Sobczak, H. Zgórkowa, Poznań 2009.

Dyskursy propagandy

- S. Barańczak, Słowo - perswazja - kultura masowa, Twórczość, 1975, nr 7.
- J. Bralczyk, O języku polskiej propagandy politycznej lat siedemdziesiątych, Warszawa 2001.
- M. Głowiński, Nowomowa po polsku, Warszawa 1990.
- M. Głowiński, Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe, Kraków 2009.
- V. Klemperer, LTI. Notatnik filologa, Kraków 1983.
- P. Znyk, Propaganda - współczesne oblicza, Łódź 2011.

Mowa nienawiści (sfery funkcjonowania, ukryte i jawne sfery przemocy werbalnej, środki agresji słownej)

- Bartmiński J., Stereotypy mieszkają w języku. Studia etnolingwistyczne, Lublin 2009.
- Bilewicz M., Wiśniewski M., Kofta M., Polski sondaż uprzedzeń, Warszawa 2009.
- Butler J., Walczące słowa. Mowa nienawiści i polityka performatywu, tłum. A. Ostolski, Warszawa 2010.
- Cegiela A., Czym jest mowa nienawiści?, Poradnik Językowy 2014, z. 1 s. 7-17.
- Kochan M., Przyklejanie etykietek, czyli o negatywnym określaniu przeciwnika, Język a Kultura 1994, t. 11, s. 85-89.
- Kowalski S., Tulli M., Zamiast procesu. Raport o mowie nienawiści, Warszawa 2003.
- Głowiński M., Retoryka nienawiści, [w:] tegoż, Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe, Kraków 2009.
- Peisert M., Formy i funkcje agresji werbalnej. Próba typologii, Wrocław 2004.
- Bauer Z., Polskie fora internetowe. Przykład mowy nienawiści czy mowy agresji? [w:] Komunikowanie (się) w mediach elektronicznych. Język, edukacja, semiotyka, red. M. Filiciak, G. Ptaszek, Warszawa 2009.
- Strategie przemocy symbolicznej od wykluczania do dehumanizacji (piętno, mechanizm kozła ofiarnego, maszyna antropologiczna)
- G. Agamben, Otwarte (fragmenty), przeł. P. Mościcki, Krytyka Polityczna 2008, nr 15.
- P. Bourdieu, Przemoc symboliczna, [w:] P. Sztompka, Socjologia lektury, Warszawa 2009.
- E. Goffman, Piętno. Rozważania o zranionej tożsamości, tłum. A. Dzierżyńska, J. Tokarska-Bakir, Gdańsk 2005.
- E. Goffman, Analiza ramowa: esej z organizacji doświadczenia, tłum. S. Burdziej, Kraków 2013.
- R. Girard, Sacrum i przemoc, Poznań 1993.

Konflikt a przemoc widzenia (dyskurs nadzoru, dyskurs konfliktu, przemoc patrzenia a przyjemność oglądania, psychologia widzenia)

- B. Bolechów, Terroryzm. Aktorzy, statyści, widownie, Warszawa 2009.
- M. Baudrillard, Przejrzystość zła, przeł. S. Królak, Warszawa 2009.
- M. Foucault, Panoptyzm, w: Nadzorować i karać, 1993.
- M. L. Grochowska, Wojna, czyli pora na widowisko, Dialog 2003, nr 9.
- L. Kolankiewicz, Notatki po spektaklu. Wojna w Zatoce, Dialog 1991, nr 7.

		<ul style="list-style-type: none"> L. Mulvey, Przyjemność wzrokowa a kino narracyjne, w: Panorama współczesnej myśli filmowej, red. A. Helman, Kraków 1992. S. Sontag, O fotografii, przeł. S. Magala, Kraków 2009. <p>Dylematy poprawności politycznej</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Cegiela, Słowa niebezpieczne i niepożądane w przestrzeni społecznej. Etyka a poprawność polityczna, Poradnik językowy 2013, z. 10. J. Hartman, Krytyka poprawności (Arystokracja ducha a poprawność polityczna), Przegląd Publiczny 2003, nr 60. M. Moskalewicz, Murzynek Bambo czarny, wesoly Próba postkolonialnej interpretacji tekstu, Teksty Drugie, 2005, nr 1-2. A. Szahaj, E pluribus unum? Dylematy wielokulturowości i politycznej poprawności, Kraków 2004 lub A. Szahaj, Poprawność polityczna i jej praktyki, Przegląd Polityczny 2003, nr 60. <p>Dyskursy przeciw przemocy</p> <ul style="list-style-type: none"> A. Cegiela, Słowa i ludzie. Wprowadzenie do etyki słowa, Warszawa 2014. Dobro w mediach, red. A. Baczyński, M. Drożdż, Tarnów 2012. G.Ch. Spivak, Czy podporządkowani Inni mogą przemówić?, tłum. E. Majewska, Krytyka Polityczna 2011.
	Adresy eZasobów	Adresy na platformie eNauczanie:
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Główne zagadnienia: socjotechnika i jej mechanizmy (perswazja, sugestia, manipulacja), dyskurs propagandy (historia i współczesność), mowa nienawiści (sfery funkcjonowania, ukryte i jawne sfery przemocy werbalnej, środki agresji słownej), wartościowanie i językowa kreacja rzeczywistości jako strategię służące kształtowaniu języka propagandy, rytualizacja języka, zabiegi semantyczne i morfologiczne w języku propagandy. strategię przemocy symbolicznej od wykluczania do dehumanizacji (piętno, mechanizm kozła ofiarnego, maszyna antropologiczna), Konflikt a przemoc widzenia (dyskurs nadzoru, dyskurs konfliktu, przemoc patrzenia a przyjemność oglądania, psychologia widzenia), dylematy poprawności politycznej, dyskursy przeciw przemocy.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.